LANGSTON HUGHES

OPORA

„Nálevní pult, to je něco, o co se člověk může opřít," řekl Simple.

„Opíráš se o něj často," poznamenal jsem.

„Ano," přisvědčil Simple.

„Proč?"

„Protože všechno ostatní, o co jsem se kdy opřel, se rozpadlo," odpověděl Simple, „včetně mých rodičů, mé ženy, mého šéfa i mne samého."

„Co tím chceš říci?"

„Rodiče mne přivedli na svět," pokračoval Simple, „neměli však peníze, aby mne dali do školy. Sotva jsem trochu odrostl, musel jsem do práce."

„Tak je tomu u mnoha dětí," řekl jsem.

„Hlavně u barevných," pravil Simple. „Ani o ženu jsem se nemohl opřít. Když přišla krize a já ztratil práci, Isabela ode mne odešla. Nebyla mi oporou."

„A tak ses začal opírat o nálevní pulty," řekl jsem.

„Ne," odpověděl Simple, „opíral jsem se o ně ještě než jsem se oženil. Začalo to, sotva jsem odrostl krátkým kalhotám."

„Snad kdybys v něco věřil, měl bys něco pevnějšího k opoře."

„Myslíte boha? O toho se dnes opírá už moc lidí. Jsem přesvědčen, že bůh pomáhá těm, kteří si pomáhají sami – a já patřím k těm, kteří si pomáhají sami. Bílí se tak dostali na světě tam, kde jsou – zatímco barevní hledají oporu v bohu."

„A ty se opíráš o nálevní pulty."

„Co myslíte, že celý den dělám?" namítl Simple. „Od osmi do pěti se o nálevní pulty neopírám. Pracuji! Zeptejte se správce na plantáži. Ten ví, jak pracuji. Prý mne má rád. Ale dostal jsem už přidáno, jak mi slíbil loni v zimě? No, dostal? Ne! Nedostal! Vidím, jak přidávají bílým, a já jsem stále tam, kde jsem. Černoch se nemůže dostat daleko. Vsadím se, že kdybych byl bílý, dotáhl bych to někam na tomhle světě."

„Už se zas vytáčíš svými starými důvody," poznamenal jsem.

„Vsadím se, že bych nebyl chudý. Běloch má všechny možnosti k tomu, aby nebyl chudý. Může dostat jakékoli zaměstnání, všude. Může být i presidentem. A mohl bych jím být já?"

„Máš k tomu předpoklady?"

„Odpovězte na mou otázku," trval na svém Simple, „a nedávejte mi hned jinou. Mohl bych být presidentem? Truman jím může být, ale co já? Je snad bystřejší než já?"

„Neznám Trumana, a tak nevím."

„Vypadá snad bystřeji?" naléhal Simple.

„Připouštím, že ne," řekl jsem.

„Pročpak tedy nemohu být také presidentem? Protože jsem černý, jen proto."

„Trávíš tedy večery u nálevních pultů, protože se nemůžeš stát presidentem," řekl jsem. „Jaký to má smysl?"

„Má to smysl," trval Simple na svém „Může-li být v Americe kdokoli jiný presidentem, chci jím být i já. Ústava nám všem zaručuje stejná práva; mám je však já? Ne. Odpírají mi je!"

„Myslíš, že ti je stát odpírá?"

„Ano," řekl Simple. „Stejně jako tomu černému ubožáku, který byl minulý měsíc zlynčován. A dostal se za to někdo z té luzy, která ho lynčovala, do vězení? Ani jeden! Ale zkuste takhle chytit bílé dítě a jen je přenést přes ulici, a dostanete za to dvacet let. FBI rozhodí svou síť a do rána zjistí čtyřicet podezřelých. A když jste barevný, nedejte se nachytat při prodeji krému na boty! Hodí vás do nejbližšího vězení! Ale na jihu, tam vás mohou zbít, upálit, zlynčovat nebo pověsit – a nikomu se za to nic nestane. Nalej mi ještě jedno pivo, Toníku! Mohu se opřít aspoň o tenhle pult, jinou oporu v celých U S A nemám."

Kresba Zdeňky Křemenové

PŘELOŽILA VĚRA KOPALOVA

Vlasta 16, č. 32, s. 6, 1962